

[Undervisningsministeren.]

med henblik på, at efterskolerne kan indgå som et alternativ til folkeskolen, når undervisningspligten udvides i 1972-73 og 1973-74.

Fælles for de fire skoleformer stilles der forslag om, at en skole for at kunne godkendes skal være en privat, selvejende institution. Dette forslag berører dog ikke umiddelbart de eksisterende privatejede skoler.

For at imødekomme behovet for, at også voksne, der er kommet i erhverv og har stiftet hjem, kan komme på kursus, vil der i fremtiden kunne godkendes korte kurser ned til en uges varighed, idet skolerne dog som hovedregel hvert år skal gennemføre mindst et 20 ugers kursus eller to 12 ugers kurser.

Fuldt undervisningsår er i øjeblikket 32 uger for henholdsvis folkehøjskoler, landbrugsskoler og efterskoler, medens der af husholdningsskolerne kræves 40 uger. De fleste af de førstnævnte skoler gennemfører imidlertid mere end 32 ugers undervisning, og som en konsekvens af de forbedrede tilskudsregler, der betyder, at staten betaler 85 pct. af såvel faste som variable driftsudgifter på skolerne, finder jeg det rimeligt at tilskynde alle skolerne til at udnytte kapaciteten til det godkendte formål i mindst 36 uger. Med adgangen til at etablere helt korte kurser skulle dette også være muligt for skolerne.

Med disse bemærkninger anbefaler jeg lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Dagpengehjælpens varighed).

(Lovforslaget (nr. 105) findes i tillæg A. sp. 1985, fremsættelsen i tidenden sp. 2413).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Niels Mørk: Jeg må erkende, at sammenlignet med de nugældende regler er det foreliggende forslag en fordel for de folkepensionister, som efter 1. april har tilknytning til arbejdsmarkedet. Efter de oplysninger, man har, er det jo en ikke ringe del af pen-

sionisterne i alderen fra 67 år til 69 år, som i dag, og vel også fremefter, vil have arbejdsindtægter sammen med folkepensionen. Derimod ligger det noget anderledes for invalide- og enkepensionisterne. Efter forslaget skal der for disse grupper ske en begrænsning af adgangen til dagpenge i forhold til nu, og her må der altså være tale om en forringelse. Ganske vist foreslås der i lovforslaget for invalidepensionister, men ikke for enkepensionister, hvad jeg synes er helt urimeligt, en adgang til dispensation, således at en forlængelse af dagpengeperioden kan ske i særlige tilfælde.

Mit parti finder ikke, at denne dispensationsadgang er tilstrækkelig. Vi har den opfattelse, at der ingen begrænsning bør være i dagpengehjælpens varighed for enkepensionister og for invalidepensionister, i hvert fald for de pensionister, som er på mindste og på mellemste invalidepension. Som alle ved, gælder det, i al almindelighed da, for de pensionistgrupper, der her er tale om, at de helt eller delvis har deres arbejds-evne i behold, og som regel ligger det da også sådan, at invalidepensionisterne er langt yngre end folkepensionisterne.

Jeg kan med disse få bemærkninger tilsige mit partis medvirken i et kommende udvalgsarbejde om dette forslag.

Simonsen: Det må være naturligt, at indførelsen af den fulde folkepension fra 1. april i år får konsekvenser for sygedagpengeordningen for pensionister. Man kunne stille spørgsmålet, om retten til fuld folkepension helt skulle udelukke ret til sygedagpenge, men her tror jeg det er vigtigt at komme ind på andre betragtninger omkring pensionistens tilværelse. Jeg tænker her bl.a. på spørgsmålet om lysten og evnen til at være erhvervsaktiv så længe som muligt.

Når man f. eks. i socialforskningsinstituttets undersøgelse af de ældres levevilkår kan konstatere, at 52 pct. af mændene i alderen 67-69 år er erhvervsaktive, og når vi ved, at det for de fleste pensionister er væsentligt at være beskæftiget så længe som muligt, må det også være naturligt og rigtigt, at vi etablerer en lovgivning, der ikke hæmmer, men tværtimod fremmer en sådan udvikling. Derfor kan vi tilslutte os forslaget om 78 dages udbetaling og altså i alt 234 dage over 3 år.

[Simonsen.]

Jeg tror også, det er et forslag, som giver væsentlig større fleksibilitet end f. eks. den svenske lovgivning på dette område, hvorefter man totalt har opbrugt dagpengereetten efter 180 dages sygdom. Det forslag, vi her har til behandling, mener jeg kan give væsentlig bedre muligheder for netop at animere pensionister til at være erhvervsaktive og beskæftigede så længe som muligt.

Vi vil altså med et system som dette kunne sikre en gradvis nedgang af indtægten, hvor der er tale om en længere sygdomsperiode. Hvis der er tale om virkelig langvarige sygdomsperioder, må vi jo konstatere, at der så bliver tale om, at man simpelt hen ikke vender tilbage til beskæftigelse i et erhverv.

Vi er meget glade for, at socialministeren for invalidepensionisternes vedkommende har gjort det muligt, at ordningen kan udvides ud over de 78 dage, som gælder for folkepensionisternes vedkommende, såfremt der er særlige forhold, der gør sig gældende. Hvis vi skal se på disse forhold ud fra hele revalideringssynspunktet, tror jeg, at det er meget vigtigt, at vi får en sådan bestemmelse med i lovgivningen.

Vi er således tilfredse med dette lovforslag, og jeg kan på det konservative folkepartis vegne anbefale det til hurtig behandling.

Eva Ree: Det lovforslag om dagpengehjælpens varighed, vi har til første behandling, kan man vist godt kalde en beskeden begyndelse på den etape i dagpengereformen, som må imødeses efter socialreformkommissionens betænkning; men selv om det er en beskeden begyndelse, har det alligevel betydning også ud fra et lighedsprincip. Hvis nemlig de nuværende regler ikke ændres, vil det betyde, at personer, der har indtægtsbestemt folkepension, ikke kan få adgang til dagpenge under sygdom, hvis de har arbejde ved siden af folkepensionen, hvorimod alle, der får ikke-indtægtsbestemt folkepension eller invalide- og enkepension, kan få dagpenge under sygdom på lige fod med alle andre.

Vi er derfor glade for, at en sådan forskelsbehandling nu vil blive udlignet. Det er jo adskillige folkepensionister, der har arbejde ved siden af deres folkepension. En

undersøgelse, der blev foretaget af socialforskningsinstituttet over de ældres levevilkår, viste, at 52 pct. af alle mænd i alderen 67-69 år havde arbejde og dermed erhvervsindtægt ved siden af folkepensionen. For dem som for så mange andre med erhvervsindtægt vil en sygdom derfor betyde et økonomisk tab, hvis dagpengene ikke råder bod på det.

Hidtil har man kunnet få dagpenge i op til 312 dage inden for en 2 års periode. Nu foreslår socialministeren, at dagpengeperiodens varighed nedsættes til 78 dage inden for 1 år. Man kan naturligvis altid diskutere, hvor længe der skal ydes hjælp, om det skal være i 312 dage, 156 dage eller 78 dage inden for en begrænset periode, men selve hovedformålet, at pensionisternes levevilkår ikke skal forringes på grund af sygdom, er der helt bestemt enighed om.

I Sverige, som meget ofte er et foregangsland, har alene folkepensionisterne adgang til at få sygedagpenge i 180 dage, men derefter bortfalder retten helt. Herhjemme er det tanken ifølge lovforslaget, at dagpengereetten skal kunne generhverves og forlænges, hvis man møder med raskmelding og har beskæftigelse på ny, og at dagpengereetten først skal være endeligt opbrugt efter en ny periode. Efter den tid må folkepensionen med sine tillæg af forskellig art kunne sikre den fulde forsørgelse.

Nu kan det ikke undgås, når man diskuterer et lovforslag som dette, at socialreformkommissionens betænkning får en vis betydning. Det fremgår da også af denne digre betænkning — kan man vist roligt sige, og man kan vist også godt i parentes bemærket sige, at den er knap så overskuelig og også betydelig mere akademisk, end jeg havde ventet — at det under drøftelserne i kommissionen har været gjort gældende, at det ikke kan synes rimeligt og påkrævet, at der er adgang til dagpenge for personer, der har folkepension. Den overvejende opfattelse har imidlertid været, at pensionister i princippet må have ret til dagpenge ligesom andre, men at der netop må fastsættes en begrænsning af hjælpens varighed.

Venstre kan tilslutte sig det princip, at pensionister, der har ekstra indtægter ved erhvervsarbejde, skal kunne opretholde deres hidtidige leveniveau under sygdom og

[Eva Rée.]

altså ligesom alle andre have ret til dagpenge. Vi kan også tilslutte os, at der ikke sker forskelsbehandling, men at alle, der får folkepension, altså også den indtægtsbestemte, behandles ens.

Vi går positivt ind i udvalgsarbejdet. Jeg beder blot om, at der, når arbejdet i udvalget er afsluttet, gives pensionisterne besked om deres fremtidige status, gerne i form af annoncekampagner, som vi har set en del af fra andre ministerier. Det er, synes jeg, en god og rigtig service.

Valbak: Forslaget om sygehjælpens varighed for pensionister har sin aktuelle baggrund i overgangen til fuld folkepension den 1. april 1970. De pensionistgrupper, som siden 1960ernes begyndelse i princippet har haft adgang til dagpenge på lige fod med andre, udgør vel godt 200.000 mennesker. Den gruppe, som ikke har haft denne lige adgang — det er jo pensionister med indtægtsbestemt pension — udgør noget over 400.000 mennesker, altså dobbelt så mange som den første gruppe.

Den første og største virkning af forslaget er en ordning af forholdene i dagpengemæssig henseende for den store gruppe for tiden efter 1. april. Til den tid får gruppen, bortset fra de omkring 60.000 førtidspensionister, status som mennesker med fuld folkepension.

Nu kunne man jo sige, at for de ca. 10 pct. af befolkningen, som fra 1. april får fuld folkepension, vil det hverken være rimeligt eller påkrævet med en adgang til dagpenge i sygdomstilfælde overhovedet, for det første fordi pensionen med diverse tillæg skulle være tilstrækkelig til fuld forsørgelse, for det andet fordi den enkelte i mange år har kunnet regne sig til, hvornår begivenheden, altså 67 års fødselsdagen, efter al sandsynlighed ville indtræffe, og derfor selv burde indrette sig derpå. Synspunkter som disse må naturligvis indgå i overvejelserne, når man skal tage stilling til, om samtlige pensionister, altså henimod 650.000 mennesker, under en eller anden form bør have adgang til dagpenge, såvel lønarbejderdagpenge som de frivillige dagpenge, og synspunkterne har faktisk været inde i overvejelserne, det kan man læse sig til i socialreformkommissionens gedigne før-

ste betænkning, side 244. Når kommissionen som nu regeringen, jfr. lovforslaget, er kommet til det modsatte resultat, nemlig at alle pensionister bør have adgang til sygedagpenge, hænger det naturligvis sammen med, at der er gode argumenter for en sådan ordning, argumenter, der også efter min og mit partis opfattelse mere end opvejer argumenterne imod.

For det første har socialforskningsinstituttet, sådan som flere talere har været inde på det, jo konstateret, at f. eks. over halvdelen af en vis gruppe mænd over folkepensionistalderen endnu er erhvervsaktive. Det er med andre ord almindeligt, at de ældre efter pensionsalderens indtræden forbliver i arbejde. Det er almindeligt accepteret — og her er vi ved det andet hovedargument, jeg vil nævne — at formålet med dagpenge i sygdoms-, i ulykkes-, i arbejdsløshedstilfælde må være at sikre de forsikredes levestandard i den normalt kortere periode, ukampdygtighed af disse grunde varer, altså det såkaldte indkomstbortfaldsprincip. Således også med pensionisten, som supplerer sin pension med regelmæssig arbejdsindtægt. Han har det samme behov som andre, der lever helt eller delvis af arbejdsindkomst.

Med disse argumenter skal jeg anbefale, at samtlige socialpensionister fra 1. april 1970 får adgang både til lønarbejderdagpenge og til den frivillige dagpengeordning.

Så foreslår ministeren, at vel skal der være denne almindelige adgang til dagpenge for alle, men dagpengenes varighed bør begrænses i forhold til, hvad der gælder almindeligt. Forslagets anden virkning bliver da, at den 200.000-tallige gruppe af invalidepensionister og enkepensionister og nuværende folkepensionister med folkepensionens mindstebeløb får dagpengenes varighed begrænset i forhold til i dag, hvor de følger de almindelige regler om varigheden. Vi står da i den situation, at vi skal tage stilling til en begrænsning i erhvervede rettigheder på det sociale område, for en mindre gruppe ganske vist, for at få en større gruppe med ind i ordningen.

Må jeg straks sige, at jeg er enig med ministeren om, at der principielt ikke bør være forskel i dagpengemæssig henseende pensionistgrupperne imellem, i hvert fald ikke under de i dag gældende kriterier for

[Valbak.]

pension. Det spørgsmål, der da bliver tilbage, er, om der er gode og vægtige grunde for, at vi stiller pensionistgrupperne anderledes end andre med hensyn til varigheden med den følge, at $\frac{1}{3}$ af gruppen må tåle en begrænsning af deres nuværende varighedsbetingelser.

Ja, arbejdstagere, der samtidig er socialpensionister, afviger fra andre arbejdstagere netop derved, at de er pensionister. Gennem opnåelsen af denne status ved alder eller ved ansøgning er der generelt sagt formodning for, at der er tale om grupper på vej ud af arbejdsmarkedet eller dog med en løsere tilknytning til det. Dette og vel andre forhold ligger nok bag ved, at socialreformkommissionen som sin overvejende opfattelse når frem til, at vel bør alle socialpensionister have adgang til dagpenge, men varigheden bør begrænses i forhold til andre, og man er så nået frem til at foreslå, at dagpenge ikke kan eller bør ydes ud over f. eks. 3 måneder i løbet af 1 år. Det er værd at notere sig, at dette grundsynspunkt har fået tilslutning fra pensionisternes egne repræsentanter i kommissionen, velsagtens i erkendelse af, at udviklingen i 1960'erne på pensionsområdet og med hensyn til skete generelle forlængelser af dagpengenes varighed sagligt set må medføre en justering for pensionisternes vedkommende, hvis der skal være balance i tingene. Jeg synes, der er anledning til at anerkende denne holdning.

Jeg lyttede med interesse til, hvad hr. Niels Mørk sagde på dette punkt. Hr. Niels Mørk var jo sit partis repræsentant i socialreformkommissionen og er det stadig. Jeg ser ikke, at hr. Niels Mørk har taget særstandpunkt på dette punkt med hensyn til begrænsning af dagpengenes varighed hverken for den ene eller for den anden gruppe. Tværtimod har jo socialdemokratiet, vel nok i høj grad ved hr. Niels Mørks indsats, lavet meget omfattende særudtalelser, og dér havde man jo, hvis man på det

tidspunkt mente noget andet, end hvad der er kommet frem i socialreformkommissionen, nok haft plads dertil. Jeg undrer mig derfor over hr. Niels Mørks stilling til spørgsmålet her i dag.

Som det vil forstås, kan mit parti tiltræde, at der indføres en særlig varighedsbegrænsning, og at begrænsningen i princippet bliver ens for alle grupper uanset tidligere stilling. Jeg vil dog tilføje, at vi har lagt vægt på at få en dispensationsadgang ind i loven for invalidepensionisterne til benyttelse i individuelle tilfælde, også i overensstemmelse med synspunkter, der har været fremsat i socialreformkommissionen.

Ønsket er motiveret i revalideringshensyn, det vil jeg gerne sige. En dispensationsadgang skulle tjene det formål at tilskynde en og anden invalidepensionist til igen at søge ud på arbejdsmarkedet, måske ligefrem frigøre sig for pensionen eller fastholde tilknytningen til arbejdsmarkedet. Ministerens forslag efterkommer dette ønske, hvad vi i mit parti er meget tilfreds med, og vi anbefaler lovforslaget til hurtig vedtagelse.

Kurt Brauer: Man har forklaret befolkningen, at vi skal have fuld folkepension til alle. Man har brugt vendinger som, at alle danske i princippet er medlemmer af en pensionskasse og selvfølgelig skal have udbetalt samme beløb, når de har bidraget til ordningen på samme vilkår, men så opdagede man, at det havde man altså ikke rigtig råd til, og så gav man med den ene hånd det, man kalder fuld folkepension, og med den anden tog man rettigheder fra folk på sygeforsikringsområdet i håb om, at det så kom til at balancere så nogenlunde. Men påstanden om, at man nu har fået fuld folkepension til alle, holder altså ikke rigtig. Man må jo give dem ret i, at det ville blive en voldsom dyr ordning, men jeg kunne have ønsket, at man noget tidligere havde sagt klart til folk, at når man begyndte at

[Kurt Brauer.]

indføre fuld folkepension til alle, så indebar det en indskrænkning af deres ret til at sikre sig mod følgerne af sygdom.

Hr. Niels Mørk, ordføreren for socialdemokratiet, har allerede været inde på invalide- og enkepensionisternes forhold. Det er efter socialistisk folkepartis opfattelse ikke nok med denne dispensationsmulighed; det forekommer os meget lidt tiltalende ved lovforslaget, at man indbygger denne indskrænkning af invalidepensionisternes vel-erhvervede rettigheder.

Jeg må her med det samme lige drage omsorg for, at jeg ikke bliver mål for hr. Valbaks undren ved at sige, at i socialistisk folkepartis særudtalelse til socialreformkommissionens betænkning vil man finde passager, som dækker indholdet af min tale her i dag. Vi må altså vende os mod, at man begynder at indskrænke invalidepensionisternes velerhvervede rettigheder.

I bemærkningerne til § 2 står der — jeg citerer:

„For at hindre tvivl om dagpengerettens udstrækning foreslås det udtrykkeligt at bestemme, at dagpenge for tiden før lovens ikrafttræden medtages ved beregningen af, om dagpengeretten er opbrugt.“

Jeg vil benytte lejligheden til herfra at spørge ministeren, om det betyder, at dette i virkeligheden er en lov med tilbagevirkende kraft. Et menneske, der er i gang med at bruge af sin dagpengeret ved denne lovs ikrafttræden, bliver altså pludselig stillet i en ny situation, har en helt ny situation at tage stilling til: vedkommende kan have brugt 77 dage, og så ringer klokkerne; den 78. dag oprinder, umiddelbart efter at vi vedtager denne lov, og vedkommende ser sig i en helt anden situation, end han havde grund til at forvente, før dette lovforslag kom på tingets bord.

Det er muligt, at det er en teknikalitet, som vi kan vende tilbage til i udvalget. Overhovedet skal man nok opfordre ministeren til at ruste sig grundigt med bomstærke argumenter, for så vidt angår invalidepensionistspørgsmålet, hvis hun vil gøre sig håb om at få socialistisk folkeparti til at medvirke til dette lovforslags gennemførelse.

Hanne Reintoft: Vi skal vel nu til at ændre en række love, fordi man fra 1. april har tænkt sig at indføre den fulde folkepension til alle, uanset om der er behov hos alle for det. Det bliver en lov, der vil øge uretfærdigheden ved at give til dem, der har i forvejen, i stedet for at hjælpe dem, der kun har deres pension. At sagen er kompliceret, urimelig og upraktisk, kan man også se af de mange mærkelige forbehold, der må laves i anden lovgivning som for eksempel denne.

For det første må jeg sige, at jeg ikke på nogen måde kan følge ministerens bemærkninger om, at det må anses for u hensigtsmæssigt, om invalide- og enkepensionister skulle stilles anderledes end folkepensionister. Som gældende lov er nu, har disse grupper det sådan, at de kan få sygedagpenge på normal vis, og det er ikke et rigtigt argument, at de samme sociale hensyn gør sig gældende. Såvel invalidepensionisten som enkepensionisten befinder sig ofte på et helt andet livsstadium, hvor man ikke kan gå ud fra, at der foreligger den samme indskrænkning i behov som for eksempel nyinvesteringer i hjem og lignende som for folkepensionisten. Der er i disse familier ofte børn, og man bør her huske, at der ikke ydes invalidepensionisten hjælp til at uddanne sine børn over 18 år. Der er derfor stærk tilskyndelse til at søge arbejdsmarkedet for at supplere de meget beskedne pensioner, der ofte for lidt større familier er umulige at klare sig for. Sygdom uden tilstrækkelig dækning for indtægtstab vil således virke meget belastende for disse ofte virkelig fattige familier. At det i al almindelighed er svært for pensionisterne, også for folkepensionisterne, at leve af den tilmålte pension, det er en principsag for sig, der dog ikke griber ind i denne argumentation. Vi kan ikke være tilfreds med de 78 dage i 12 på hinanden følgende måneder. Det er en indskrænkning, og ældre og syge kan meget let få en hel del løse sygedage, der hurtigt når denne begrænsning. Ikke mindst for mange invalider, der som nævnt er stærkt afhængige af indtægten, kan arbejdet måske kun klares ved ret regelmæssigt at have korte sygemeldinger for at komme ovenpå igen.

Jeg er opmærksom på, at der for disses

[Hanne Reintoft.]

vedkommende findes en undtagelsesbestemmelse, således at direktøren for sygekassevæsenet for invalidepensionisternes vedkommende kan forlænge denne dagpenget. Jeg vil henstille, at man i udvalget meget nøje overvejer, om denne bestemmelse er fornuftig, dels om indskrænkningen af dagpengegydelser overhovedet er på sin plads for denne gruppes vedkommende, dels om en eventuel dispensation ikke skal gives på et andet trin i det sociale system.

Det er vist en slet skjult hemmelighed, at mange sager ligger endda overordentlig længe i sygekassedirektoratet, og en sådan antagelig hverdagsagtig sag som denne — for jeg tror, der kommer mange dispensationsansøgninger — må kunne klares af de sociale udvalg i kommunerne, efter den nye styrelseslovs eventuelle vedtagelse af kommunernes social- og sundhedsudvalg. Her må folkevalgte lidt hurtigere og lidt mere livsnært kunne tage afgørelsen om en sådan sikkert hyppigt ansøgt forlængelse. Det andet bliver sandsynligvis et bureaukrati magen til det, vi har set i invalideforsikringsret og andre steder.

Lad mig til sidst fremhæve, at også denne lov kommer til at understrege uligheden mellem de mennesker, der får en vis erstatning for tab af indkomst, i forhold til de mennesker, der, medens de oppebærer pension, er ansat således, at de får fuld erstatning. Fra 1. april kan man som sagt desværre få fuld folkepension, når man er fyldt 67, lige meget om man behøver det eller ej.

En del mennesker fra alle samfundslag og under alle ansættelsesformer vil måske fortsætte arbejdet. De mennesker, der skal have deres erstatning for indkomstab ved sygdom via denne lov, får med de 78 dages begrænsning ringere vilkår end andre samfundsgupper, der fortsætter under hidtidige og gunstigere arbejdsbetingelser. Der bliver både i dette og i andre udvalg, der skal beskæftige sig med forslagene, der følger beslutningen om den fulde folkepension, rig anledning til at overveje, om man ikke, når man nu indfører det fine udtryk, jeg hørte i dag, socialpensionist, begynder at uddybe skellene i befolkningen i stedet for at udjævne dem, sådan som man prøver at bilde folk ind at man gør.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg vil takke ordførerne for de bemærkninger, der er faldet her i dag.

Jeg må til hr. Niels Mørk, der taler om, at det ikke kan være rimeligt, at man ikke i fuld udstrækning giver invalide- og enkepensionister samme stilling som andre, der er medlem af sygelønsordningen, have lov at nævne, at med i vurderingen må jo, som flere andre ordførere også har været inde på, også tages, at der jo er en almindelig formodning om, at pensionister enten er på vej ud af arbejdsmarkedet eller i hvert fald har en noget løsere tilknytning til det. Det er jo begrundelsen for, at de overhovedet oppebærer en pension, og når man sammenholder dette med, at det krav, man stiller til beskæftigelse for at kunne få adgang til dagpengene, er så beskedent som 40 timer i de sidste 4 uger, så synes jeg, at man ved forslaget her, som jo også stemmer med de tanker og de synspunkter, der er fremført i socialreformkommissionen, opnår det, der må være målet: at skabe en sikkerhed i kortvarige sygeperioder. Hvis man realistisk må vurdere, at der er tale om mere langvarig sygdom, er det vel usikkert, om de pågældende vil have mulighed for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, og det kan derfor ikke være rimeligt, at man i endda en meget lang periode skal kunne oppebære sygedagpenge sammen med pensionen.

Regeringens synspunkter bygger altså på, hvad der har været fremført i kommissionen, og jeg synes også, det er værd at understrege, at det for mange folkepensionister er en fordel, at de kan være med i sygedagpengeordningen, og på den anden side, at pensionistorganisationerne selv har kunnet give tilslutning til forslaget.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på, hvad de enkelte ordførere i øvrigt har anført. Jeg vil blot have lov til til fru Hanne Reintoft, der talte om, at man skulle finde en bedre administrationsform med hensyn til dispensationsordningen for invalidepensionisternes vedkommende, at nævne, at vi har jo ikke mulighed for at lovgive om og lægge sager hen til organer, som endnu i dag ikke er oprettet; men i det øjeblik vi har gennemført en ny styrelseslov, er det da også min tanke, at vi skal lægge disse ting ud til det kommende revaliderings- og pensionsnævn.

Niels Mørk: Jeg har kun en kort bemærkning til hr. Valbak, som undrede sig over; at jeg som medlem af socialreformkommissionen ikke havde taget særstandpunkt, dengang den sag, der her er til behandling, blev drøftet i kommissionen. Jeg må henvise til den særudtalelse, som jeg har fremsat på socialdemokratiets vegne, og hvori der under ingen omstændigheder er tale om forringelser i den sociale lovgivning, tværtimod om en række forbedringer. Deri ligger selvfølgelig også, at vi ikke kan gå ind for en forringelse som den, der er tale om her vedrørende invaliderne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om restaurations- og hotelvirksomhed m. v.

(Lovforslaget (nr. 94) findes i tillæg A. sp. 1665, fremsættelsen i tidenden sp. 2360).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: De ændringer, som foreslås i bevrerterloven eller, som den nu skal hedde: lov om restaurations- og hotelvirksomhed, er ikke af epokegørende karakter. Der er 15 nye bestemmelser, hvoraf halvdelen er direkte afledt af den nye næringslov, folketinget vedtog i 1966. Forslaget er således udtryk for en vis liberalisering på et betydningsfuldt erhvervsområde.

Principielt skulle der ikke være svære indvendinger at gøre mod de foreslåede bestemmelser, så meget desto mindre som et ministerielt udvalg repræsenterende alle interesserede instanser er gået ind for forslagene med enkelte divergerende opfattelser vedrørende særskilte paragraffer.

At liberaliseringen ikke er slået igennem

overalt, står § 14 som et udtryk for; det er den paragraf, der indeholder de bestemmelser om forbud mod ydelse af lån eller kaution for lån til indehavere af alkoholbevilling og bestyrere af virksomheder med alkoholbevilling, som blev gennemført i 1963. Der skal dog ikke fra socialdemokratiets side komme bebrejdelser i den anledning; jeg nævner det blot som en, må jeg sige drilagtig konstatering af, at selv en såkaldt liberal regering finder, at der kan være områder, hvor der er grænser for, hvor langt man kan gå i sine liberaliseringsstræbelser.

Nu skal man imidlertid ikke ved en første behandling, der drejer sig om principper, gå i detaljer; det kan vente til udvalgsbehandlingen. Men jeg vil gerne give tilslutning til, at den nugældende bestemmelse om kroafstemningerne falder bort, for det første fordi tiden er løbet fra denne bestemmelse, og for det andet fordi den er uforenelig med den nye kommunestruktur. Befolkningens interesser må være dækket gennem de nye, store kommunalbestyrelser, hvis afgørelse kan indbringes for det landsbevillingsnævn, der ifølge forslaget skal erstatte det nuværende overbevillingsnævn. Dette landsbevillingsnævn skal kun have 5 medlemmer, og den politiske repræsentation, der er i overbevillingsnævnet, falder bort; det er åbenbart i overensstemmelse med tidens ånd.

En ny bestemmelse går ud på, at restaurationer og herunder naturligvis også hoteller har pligt til at føre og servere alkoholfri drikke, og at det skal fremgå af vinkort og prislister. Det er ganske urimeligt, at virksomheder, som også driver diskotek, og som samler en mængde ganske unge imellem 15 og 18 år, simpelt hen ikke vil sælge alkoholfri drikke i dag. Det burde i øvrigt i alle bevillingshavende virksomheder, også marketenderier, ved tydeligt opslag tilkendegives, at servering af alkoholholdige varer til personer under 18 år ikke er tilladt.

En anden ændring går ud på, at det ikke fremtidig er tilladt at servere stærkere øl-sorter end almindeligt pilsnerøl i marketenderierne, men at der som kompensation herfor må serveres almindelige bordvine. Jeg kan om denne bestemmelse sige, at et overvejende flertal i min gruppe er modstandere af denne bestemmelse, bl. a. fordi den ikke kan gennemføres i virksomheder,